

MAGYAR LAPOK

könyvtárak

BUDAPEST

X. évfolyam, 204 (2766) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad

ORSZÁGOS KATOLIKUS NAGYGYÜLÉS

Irtta: Mihalovics Zsigmond

Az Actio Catholica Országos Elnöksége a Püspöki Kar hozzájárulása után október 4-7-ik napjaira összehívta a fővárosba a XXIX. Országos Katolikus Nagygyűlést.

Ezek az évenként visszatérő nagygyűlések sohasem voltak merő demonstrációk, vagy fényes ünnepségek sorozata csupán. Bár naocsak ezek lehet volna is, még akkor sem becsülhetnők le jelentőségüket. De többet jelentettek, mint a katolikus erők demonstratív felvonulását vagy fényes ünnepségekben történő fellobogtatását.

A katolikus nagygyűlések mindig történelmi dátumokat jelentettek a magyar katolicizmus életében. Belőlük mint dús forrásból buggyantak ki a katolikus megújulás újabb és újabb tényei, mozgalmi, intézményei, vállalkozásai. Róluk, mint gigantikus szöszékből, emelkedtek fel Zichy Nándor, Prohászka Ottokár, Bangha Béla, Buttykay Antal, Tóth Tihamér s a magyar élet többi lángoszlopa, hogy útát nyissanak, célokat tűzzenek, számon kérjenek és lelkesítsenek. Az Actio Catholica megszervezése óta jelentőségük különösen megnőtt, mert a magyar katolicizmust úgy vonultatja fel a közvélemény előtt, mint egységes célok irányában egységesen menetelő, ereje, érdeme és nélkülözhetetlensége tudatára ébredt, megszervezett hadsereget.

A múlt évben a körülmények nem engedték meg a Nagygyűlés összehívását. Bár a viszonyok ma is nehezek, mégis az Actio Catholica Országos Elnöksége úgy vélte, hogy nem hagyhatja az országot a katolikus nagygyűlések irányító és felemelő hatása nélkül.

Utolsó Nagygyűlésünk óta, mely az Eucharisztikus Világkongresszus első évfordulója is volt, a csonka ország területileg ismét megnagyobbodott. Észak és északkelet után, délkelet és dél egyrésze is visszatért Szent István országához. Ki merné állítani, hogy érdemeink következtében? Sokkal inkább magyar szentjeink égi pártfogása eszközölte ki nekünk a területi nagybroadást. És talán azon történelmi küldetés folytán, amelyet a Gondviselés jelölt ki számunkra hogy legyünk a kereszténység őrtálló bástyája kelet és nyugat határan.

Idei Nagygyűlésünkön elsősorban ezt a nagy küldetést köszönjük meg a Gondviselésnek és az ennek nyomában járó területgyarapodást. Nem mulasztjuk el a tényekből folyó következmények levonását sem és megvizsgáljuk, hogy az ország területi gyarapodása egyúttal a magyar katolicizmus erőbővülését jelenti-e a nemzeti lét szolgálatában a magyar jövőt Szent István Jobbja mutatja. Ez az épenmaradt szent jobb azon-

Tetőfokát éri el a válság Roosevelt mai beszédével

Izzalommal várja az angolszász világ a amerikai elnök nyilatkozatát. — Sir Samuel Hoare lesz Churchill utóda (?)

Az Esti Ujság madridi jelentése szerint Madridban olyan hírek terjedtek el, hogy Sir Samuel Hoare, madridi angol nagykövete Londonban vállalt igen fontos állást. Butorait már el is szállították. Madridi politikai körökben úgy vélik, hogy *arra az esetre, ha Churchill valóban megválna a politikai élettől, Hoare számára szabaddá válna az út Londonban az érvényesülés felé.*

LONDON SOKAT VÁR ROOSEVELT MAI BESZÉDÉTŐL

Washingtonból jelentik: Washingtonban azzal számolnak, hogy Roosevelt elnök mai beszédében foglalkozik majd azokkal az intézkedésekkel, amelyeket azért fogantatosítottak, hogy az amerikai árut szállító hajók utjukat zavartalanul folytathassák

Beavatott körök úgy vélik, hogy a rendszabályok nem csak az Atlanti Océánra, hanem a Csendes Océánra is vonatkoznak majd.

Londoni jelentés szerint az angol fővárosban az a benyomás, hogy az elnök ma esti rádióbeszédében többek között foglalkozni fog a *Steel Seafarer* nevű amerikai hajó elsüllyesztésével. A legtöbb londoni lap véleménye az, hogy a beszéddel könnyen tetőpontját érheti el a válság.

Washingtonból jelentik (Bud. Tud.): Roosevelt elnök magához hívatta a külügyminisztert és a haditengerészeti minisztert és velük megbeszélést folytatott. Azt hiszik, hogy ezek a megbeszélések az elnök ma esti rádióbeszédével állanak összefüggésben.

állást ott, ahol a szovjet csapatok szembeszálltak a német támadással. Német harci gépek üldözték a menekülő szovjet katonákat. Moen-Sundban bombatalálattal elsüllyesztettek több csónakot, amelyekkel a szovjet katonák menekülni próbáltak. A szerdára virradó éjjel végrehajtott német légitámadások Leningrád hadifontosságú célpontjai ellen irányultak. Több hadifontosságú ipartelepen nehéz bombák becsapódását figyelik meg. Több bomba találta a leningrádi vízművek telepeit is. A vízművektől délre fekvő telepeken sok tartós tüzet állapítottak meg. A keleti arcvonal déli szakaszán német harci gépek szerdán jó eredménnyel támadást intéztek a szovjet tüzéségi állások és csapatgyülekezések ellen. Bombatámadással több vasutvonalat megszakítottak. Több vonatot kisiklattak és pályaudvari berendezéseket szétbombáztak. (MTI.)

IRANI HIVATALOS KÖZLEMÉNY A SZOVJET-BRIT KÖVETELÉSEK ELFOGADÁSÁRÓL

Teheránból jelentik (Stefani): Az iráni távirati iroda az angolok által felállított követelésekről a következő közleményt adta ki:

Az iráni kormány beleegyezik a német nemzetiségűek kiutasításába és megtiltja, hogy amíg a helyzet tart, németek Iránba jöhessenek. A jelenlegi kormány beleegyezik abba, hogy a hadiszerszállítások lebonyolításában kezére jár Angliának, feltéve, ha az nem okoz zavart Irán forgalmában. Az iráni kormány engedélyt kér arra, hogy az angolok által megszállott területekre és a Szovjetunióba árut adhasson el. Azonkívül visszaköveteli a jelenleg angol és szovjet csapatok kezében lévő iráni hadiszereket és fegyvereket, valamint az utóbbi események következtében előállott károk meglérülését. (MTI.)

275 NÉMET ALLAMPOLGÁRT SZOLGÁLTAT KI IRÁN A MEGSZÁLLÓK- NAK

Berlinből jelentik az Uj Nemzedék: Az angol-szovjet vegyesbizottság Irántól azt követeli, hogy azonnal szolgálaton ki az angol vagy szovjet hatóságoknak kétszázhetvenöt német allampolgárt.

Az NST ankarai jelentése szerint a felhivatalos iráni hírszolgálati iroda szerdán este közölte, hogy a teheráni kormány nemcsak a német követséget szólította fel helyiségeinek bezárására és személyzetének elutasítására, hanem az olasz, magyar és a román követséget is. A németek kiszolgáltatásának külsőségeivel angol-szovjet bizottságot bíztak meg.

Willkie százezer dollárt kap a háborúra úszító zsidó filmtársaságok védelméért

Newyorkból jelentik (Stefani): A lapok közlik, hogy Willkie, Roosevelt volt ellenfele a választásokon, most azonban Roosevelt politikájának támogatója, *százezer dollárt kap azért, hogy a szenátus bizottsága előtt elvállalta a hollywoodi zsidó filmtársaságok védelmét azzal a váddal kapcsolatban, mely szerint a nevezett filmtársaságok filmjeikkel háborúra*

úszítják az amerikai népet. (MTI.)

Rómába érkezett híradások szerint — mint a Mai Nap értesül — az Egyesült Államok közelebbi jövőben átveszi a délamerikai kikötőkben lefoglalt és a tengelyhatalmak tulajdonát képező 26 tartályhajót. Amerikai körökben azt remélik, hogy ezzel sikerül majd az olajszállítás kérdését megoldani.

Kedvezően halad a finn előnyomulás

Helsinki-ből jelentik (Stefani): A finn csapatok előnyomulása kedvezően halad. Karéliában a csapatok elérték a régi határt, sőt már át is lépték, hogy megrövidítsék az arcvonalat. A Ladoga tótól keletre a finn csapatok már megszállták a Svir folyó nagyobb részét, elvágták a mурmanszki vasutvonalat és elfoglalták a Pétervárt áram-

mal ellátó villamos erőműveket. (MTI.)

Berlinből jelentik (NTI): A Leningrádtól délkeletre eső területen a német légi erő szerdán — mint katonai részről közlik — jó eredménnyel támogatja a német hadsereg hadműveleteit. Sok szovjet léghátrító ütegállást küzdöttek le és ütegeket hallgattak el. Leküzdöttek több ellen-

ban a Krisztus-országhoz és az evangéliumi elvekhez való hűségét jelzi.

Nagy évfordulók fénye világít reánk. Szent László, a tatárjárás, Árpád házi Boldog Margit 9 és 7 évszázados fordulója s a Rerum Novarum 50 éves jubileuma. Nem mehetünk el szóltanul mellettük. Rájuk emlékezve, levonjuk azokat a tanulságokat, amelyeket jelenünknek mondanak.

A keresztény Európát füstbe burkolta a háború és mélyreható változások elé állította. Ma nagy a kísértés. Keresztény legyen a talpár az aki nem akarja, hogy a kor vihara

magával sodorja. Elesen meg kell rajzolnunk a katolikus hívő szerepét korunk forgószélében, fel kell gyujtani előtte azt a lángoló meggyőződést, hogy Krisztusra mindenkor és mindenképpen szükségünk van. A szellemi élet zür-zavarában csak úgy, mint a családok szétesésében és a mai világnézeti kavargásban.

A nehéz körülmények miatt az idej Nagygyűlés külsőségeiben nem lesz oly ragyogó, mint a régebbiek. Belső feszültsége, fénygyújtása és útmutatása azonban egyik korábbihoz sem hasonlítható. Jól tesszük azért, ha felutazunk reá s ha feszült érdeklődéssel kísérjük nyilatkozatát.

Osszeült a japán titkos tanács

Tokióból jelentik: (B. T.) A titkos-tanács szerdán összeült, hogy meghallgassa a hadügyminiszter és a vezérkar egyik magasrangú tisztjének jelentését az európai háborúról, elsősorban a német-szovjet háborúról.

Tuniszból jelentik: (NTI) Jeruzsálemi jelentés szerint a beirutai japán konzulátust bezárták. (MTI)

Tokióból jelentik (NTI): Ma hozták nyilvánosságra egy császári főparancsnokság alatt álló nemzeti főhadiszállás létesítését. Ez a főhadiszállás felelős Japán, Korea, Formosa és a Szachalin-szigetek védelméért. Főparancsnokká Yamada tábornokot nevezték ki, aki egyidejűleg a katonai nevelés főellenőrének fontos szerepét tölti be. A Korea, Formosa és az ehhez tartozó légiereő helyőrségei közvetlenül az új főhadiszállás alá tartoznak. (MTI)

Vitéz Imrédy Béla Nagyváradra jön

Nagyvárad. Saját tud. Vitéz Imrédy Béla, volt miniszterelnök, a Magyar Megújulás Pártjának országos vezetője, szombaton, 13-án délután 5 óra 30 perckor Nagyváradra érkezik Pajor Győző és Horváth Géza országgyűlési képviselők társaságában.

Jelentkezzenek a háztulajdonosok a közéletmelzési ügyosztálynál lakóik névjegyzékével

Nagyvárad thj. város Közéletmelzési Ügyosztálya felhívja a város területén levő összes háztulajdonosokat, hogy a házaikban levő lakókról pontos adatokat tartalmazó névjegyzékkel a közéletmelzési ügyosztály nyilvántartásának ellenőrzése végett a következő sorrendben jelenjenek meg a Közéletmelzési Ügyosztályban (Szaniszló-utca 15. sz.):

A-B kezdőbetűs utcák háztulajdonosai szeptember 15-én, C-D-E-F-G betűs utcák háztulajdonosai szeptember 16-án, H-I-J kezdőbetűsök szeptember 17-én, K-L-N betűsök szeptember 18-án, P-O-M betűsök szeptember 19-én, R-S-Sz betűsök szeptember 20-án, T-U-V és Z betűsök szeptember 22-én, Hegyközség és Össi-telep háztulajdonosai szeptember 23-án, mivel a tulajdonukat képező házakban a bejegyzett adatok valódiságáért a bejelentést eszközölő lakóval egyetemben felelősséggel tartoznak.

A tisztviselőhiány megoldása

Budapest. Az Esti Ujság jelenti Szegedről: A megyék és városok életében nagy gondot okoz a tisztviselő-kérdés. A belügyminiszter most rendeletet adott ki, amely az önkormányzati közigazgatás keretében megüresedett állások betöltésére vonatkozóan a kellő szakképzettséggel bíró és kifogástalan minősítésű pályázók hiányában mutatózó egyre nagyobb nehézségek elkerülése végett megtiltotta, hogy a teljes munkabírású, szakképzett közigazgatási tisztviselő, szolgálati idejük kitöltése előtt, ha egészségi állapotuk megfelelő, nyugdíjba vonulhassanak.

Roosevelt személyes képviselőjét kihallgatáson fogadta a Szentatya

Infláció fenyeget az Egyesült Államokban

Rómából jelentik: (MTI) A pápa szerdán este fél hét órakor félórás magánkihallgatáson fogadta Taylort, Roosevelt személyes képviselőjét. MTI Washingtonból jelentik: (NTI) Roosevelt elnök különvonaton a Hydeparkból Washingtonba érkezett, majd azonnal a Fehérháza sietett, ahol a külügyminiszterrel, a hadügyminiszterrel és a tengerészügyi miniszterrel találkozott.

Washingtonból jelentik: (B. T.) Morgenthau pénzügyminiszter Bostonban kijelentette, hogy az Egyesült Államokat ezidőszertől infláció fenyegeti. Felhívással fordult a munkásokhoz, farmerekhez és kereskedőkhöz és felszólította őket, hogy a kiadásokat csökkentésük és tegyenek takarékosági intézkedéseket.

Kivételes állapotot rendeltek el Oslóban

Az intézkedést szabottalási kísérletek tették szükségessé.

Berlinből jelentik: (NTI) Mint berlini politikai körökben közlik, Oslo város területén elrendelték a kivételes állapotot. Ez az intézkedés azért vált szükségessé, mert kísérletek történtek arra nézve, hogy megzavarják a munkabékekét. A kivételes állapot következtében 19 órában állapították meg a zárórákat. A vasutak a napnak csak bizonyos részében vannak üzemben. (MTI)

Stockholmból jelentik: (NTI) Az oslo-i sajtó foglalkozik az Oslóban elrendelt kivételes állapottal és nyugalomra

szólítja fel a lakosságot. A Fritt Volk felveti a kérdést, kik a felelősök? Mely erők azok, amelyek a fővárost és környékét olyan állapotba hozták, hogy a német megszálló hatalom kénytelen kivételes intézkedésekhez folyamodni, hogy keresztülvihesse hatalmas harcát a bolsevizmus ellen és így a norvég földet is megóvja a szovjetborzalmaktól. Egyedül az angolbarátokat terheli a felelősség — állapítja meg a lap. (MTI)

Napról-napra növekvő tömegek nézik az Őszi Vásárt és a „Szovjetfrontkiállítást”

Őszi Vásárnak és kiállításnak soha még akkora sikere nem volt, mint a mostaninak. Ez érthető is, hiszen a megnövekedett ország közönsége is itt van most úgy a kiállítók, mint a látogatók között, de meg aktuális is ad a vásárnak a „Szovjetfrontkiállítás”. melyet mindenki látni akar. A divatrevü színházban a divatbemutatók s utánuk változatos keskenyfilm-előadások szórakoztatják a közönséget, egy másik helyen pompás főzömbemutatókkal tanítják az érdeklődőket a korszerű főzésre. Hatalmas sikerük van a filléres étel- és

italkóstolóknak. A vásár területén nincs hűtalan nap. A vásárra több mint 700 kiállító hozta fel a maga remekét, de természetesen a lakberendező és háztartási iparok újdonságait adják meg a kiállítás jellegét. A félúru utazást és egyéb rengeteg kedvezményt biztosító vásárigazolványokat az utolsó percig árusítja minden menetjegyiroda és a vásár fő képviselői. A közönségnek megfelelő vonatok állnak rendelkezésére, de legelőszerebb azok indulásáról az állomásokon érdeklődni. A vásár szeptember 15-én zárul.

Nagyvárad volt háziezredének, a volt 37-ik gyalogezrednek ezrednapi ünnepi programja

Nagyvárad dicsőséges multu volt háziezredének, a cs. és kir. 37-139. gyalogezredének vasárnap, szeptember hó 14-én tartandó nagyszabású ezrednapi programja a szerda este tartott szokásos bajtársi összejövetelen már teljesen kialakult. Nagyvárad volt kedves háziezredének életben levő tagjainak ez az ünnepe minden bizonnyal nem csupán a régi hadviselt bajtársak egyszerű találkozásja lesz, hanem méltó ünnepe lesz egyben a városnak és a megyének is, amelynek fiai kitörőhözhetetlenül beirták nevüket a magyar hőstörténelem aranylapjaiba. A nagyszabású ünnepségen az ezredből kikérült valamennyi generális, törzstiszt, tiszt és legénységi állománybeli résztvevő, élükön vitéz nemes Balogh Sándor altábornaggyal.

Az ünnepség programja

Szeptember 12-én, pénteken: 13 órakor vitéz nemes Balogh Sándor altábornagy érkezik a Park-szálloda elé,

ahol a rendező-bizottság várja, élükön: dr Krüger Aladárral és dr Ferdényi Kálmánnal.

Péntek délután 17 órakor ugyanez a bizottság értekezletet tart.

Szeptember 13-án, szombaton reggel 7 órától esti 20 óráig a vasútállomáson állandó bizottság fogadja az érkező vendégeket.

Az érkező vendégbajtársak közül azokat, akik még bejelentették érkezésüket, szállodákban helyezik el, míg a be nem jelentettek részére a Várban van 500 kényelmes szállóhely. Szállásjegy a vasuti fogadóbizottságnál, Székely Lajos Rákóczi-uti virágüzletében és Nagy István csokoládégyáros Szaniszló-utca 1. szám alatti irodájában, valamint Pénzes Lajosnál a Vár bejáratánál kapható.

Szombat este 20 órakor: ismerkedési est az Ujságiró Otthonban, ahol a bajtársak családtagjai is résztvehetnek. Étkezés étlap szerint.

Az ismrekedési estén a résztvevők lehetőleg fekete, vagy magyar ruhában jelennek meg, kitüntetések nélkül.

Szeptember 14-én, vasárnap: reggel 9 órakor öttagu bizottság indul a Hősök temetőjébe, ahol megkoszorúzzák a több, mint 3000 harminchetes hősi halott ismreletlen katonájának sírját. A bizottságot dr Ferdényi Kálmán pápai kamarás vezeti.

Ez a bizottság vasárnap reggel 9 órakor a Szigligeti Színház oszlopcsarnoka elől indul.

Vasárnap délelőtt 10 órakor: gyülekezés a római katolikus Székesegyház udvarán, ahol a bajtársakat zászlóaljakra osztják.

A 37-eseknek 22 éven át elrejtve őrzött drága selyemzászlójának tartói: Bodó Albert, Pénzes Lajos, vitéz Kiss Lajos.

A felvonulásra mindenki abba a zászlóaljba áll, amelybe legutoljára tartozott és amelyből leszerelt.

Vasárnap délelőtt 11 óra 15 perckor: bajtársi Istentisztelet a Székesegyházban. Ünnepi beszédet tart: dr Ferdényi Kálmán pápai kamarás.

Templomi diszörség: dr Krüger Jenő, dr Fekete Ferenc, Ulfherth József, dr Barcsay Károly, Nagy István, Tóth Béla, Sártory László, Bodó Albert, Nagy István hadnagy, Schmidt Béla, Sebess Károly, Wallner Ferenc, Jakabovits Elemér, Lévy Zsigmond, Hant Géza, Miklóssy Kálmán, Platt József, Hagyó Zsigmond, Szentessy Gábor, Ötvös Béla, Sturm Gusztáv, Borsy Károly, Pénzes Lajos, Mártonffy Zoltán, Cser Lajos, Buhás János, Szegedy Dezső, Kovács László, Kajaántó Sándor, Szőke Sándor, Nagy Lajos.

A vendégek elhelyezése: Az Oltárhajóba a bejáratától balra a kanonoki székekben tábornokok, ezredesek, a bal első székből vitéz nemes Balogh Sándor altábornagy, a jobboldali kanonoki székből törzstisztek foglalnak helyet.

A nagy hajóban levő székeken századosok, főhadnagyk, hadnagyk, zászlósok helyezkednek el.

A padokban vendég hölgyek, vendégtörzstisztek és vendégbajtársak ülnek.

Jobb- és baloldalon helybeli bajtársak foglalnak helyet.

Vasárnap délelőtt 12 órakor a Székesegyház előtt rendezke sorakozás és felvonulás zászló alatt a Múzeum előtt Horthy Miklós-uton, Rákóczi-uton, a Bémer-térig, ahol a tűzharcosok zenekara fogadja a menetet és a zene hangjai mellett felvonulás, tisztelgés, diszmenet lesz az Országzászló előtt, ahol a tűzharcosövetség diszszázada Papp Sándor parancsnoksága alatt diszörséget áll. Itt vitéz nemes Balogh Sándor altábornagy szemlét tart régi ezrede felett.

A menet tovább halad zárt sorokban a Hlatky Endre-utcán át a Kereskedelmi Csarnokhoz.

Vasárnap délelőtt 12 óra 30: Elhelyezkedés a Kereskedelmi Csarnok disztermében.

12 óra 45 perc: Vitéz nemes Balogh Sándor altábornagy beszámoló beszédet mond a 37-139. gyalogezred multjáról.

Vasárnap délután 14 óra: Közébe az Ujságiró Otthonban. Egy menü ára 3 P, kismenü 1 P. Ezen a közében kizárólag csak a bajtársak és meghívottak vehetnek részt családtagok nélkül.

Az ezrednap emlékére a rendező-bizottság jelvényt és emléklapot ad ki. A jelvény ára 50 fillér, az emléklap ára 1 pengő. Kaphatók az állomási fogadó bizottságnál, továbbá Székely Lajos Rákóczi-uti virágüzletében.

Magyarország hadbalépése óta

803 órát töltöttek a levegőben és 40 tonna bombát dobtak le az ellenségre repülőink

19 légi győzelmet arattak az ellenséges légierőkkel vívott harcokban. A bolsevisták súlyos veszteségeket szenvedtek a keleti arcvonal minden szakaszán

Baráti táviratváltás Horthy kormányzó és a finn államelnök között

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Kormányzó Ur Ófőmoltósága Karéliának a szovjet megszállás alól történt felszabadítása alkalmából az alábbi táviratot intézte a finn államfőhöz:

Örömtől eltelve értesülök arról, hogy a testvéremzet hősi csapatai Karéliának az elmúlt háboruban megszállott egész területéről kiűzték a támadót és finn zászló leng Viipurin városán. Kérem Nagymoltóságodat, fogadjon bennsőséges szerencsekívánataimat, amelyekhez egész Magyarország csatlakozik.

A finn államfő a következő választáviratot intézte Magyarországnak Kormányzójához:

Kérem Főmoltóságodat, fogadjon legőszintűbb köszönetem nyilvánítását baráti táviratáért és jóleső szerencsekívánataimért, amelyeket a saját és a testvéremzet nevében Viipurin elfoglalásának és annak a győzelemnek alkalmából hoztam intézett, amelynek folytán a támadót Karéliának a múlt háboruban megszállás alá került egész területéről kiűzték. Egyben a finn néppel együtt mélyen átéreztem jókívánságaimat tolmácsolom, mind Főmoltóságodnak, mind a testvéri magyar nemzetnek és győzelmes, vitéz hadseregének.

ÖSSZEFOGLALÓ JELENTÉS A MAGYAR LÉGIERŐ SIKEREIRŐL

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Szovjet elleni hadjáratban résztvevő magyar seregetestek repülői, mint a Magyar Távirati Iroda katonai helyről értesül, ez év július 8-ától augusztus 27-ig tartó két hetes idő alatt 555 ellenség feletti repüléssel 803 órát töltöttek levegőben. Ezeknek a légi kötelékeknek 28 ízben volt alkalmuk földi célpontok ellen alacsony támadásokat végrehajtani. Bombázások során 40 tonna bombát dobtak le az ellenségre. Az ellenséges légierőkkel vívott harcokban 19 légi győzelmet arattak a honvéd repülő. Saját veszteségünk négy gép volt. Meg kell jegyeznünk, mondták mértékadó helyen a Magyar Távirati Iroda munkatársa előtt, hogy ezekben az adatokban nem szerepelnek az augusztus 27 óta kifejtett légitevékenység adatai. Természetesen nincs benne a honvéd légikötelének a legutóbbi hetekben bevételeinek eredménye. Hiányoznak belőlük azok a győzelmes ütközetek, amelyekben mint ismeretes, két nap alatt 15 ellenséges gépet lőttek le vadászrepülőink.

ERŐSEN VÉDELMEZETT HELYSÉGET FOGLALTAK EL ISMÉT A SZÖVETSÉGES ERŐK

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Dnyeper mentén küzdő szövetséges erőknél sikerült ismét egy erősen védelmezett helységet az ellenségtől elragadni. E mellett más pontokon is kiszélesítették addigi sikereiket. A harcok során ejtett foglyok számának és a zászmány mennyiségének megállapítása folyamatosan

van. Egyes helyeken az ellenség heves ellentámadásokat indított, amelyeket azonban mindenütt visszavertek. A honvédsapátok arcvonalán az ellenség általában tűzérési tevékenységre szorítkozott. Egy ellenséges támaszpontban makacsul védekező szovjetegységeket néhány honvédkötélünk közeli harcban megsemmisített és eközben 176 foglyot ejtettünk.

Berlinből jelenti: (NTI.) Katonai helyről közlik, hogy Schlüsselburg elfoglalása után német utászegységeket vetettek harcba a város körüli aknamezők eltávolítására. Mintegy tízezer aknát teittek ártalmatlanná. A nap folyamán a házakat is megtisztították az aknáktól és a robbanóanyagoktól. (MTI.)

A finn-öböl legfelsőbb zugában szorult össze a szovjet keleti-tengeri hajóhad

Berlinből jelenti: (NTI.) A keleti arcvonal valamennyi szakaszán ejtett szovjet foglyok vallomásai megerősítik az utóbbi időben a bolsevisták igen nagy veszteséget szenvedtek. Különösen nagy veszteséget szenvedett a 300-ik szovjet lövészhadosztály. A hadosztály egyik ezredének harciereje 5 tisztre és 120 főnyi légénységre csökkent. Szeptember 5-én 900 főnyi pótlás érkezett, amelyből 600 rövidesen német fogságba esett. (MTI.)

Berlinből jelenti: A Német Távirati Iroda a hadijelentés kiegészítéseként, katonai helyről a következőkkel értesült: A német hadijelentések beszámolnak arról, hogy a német légierő támadásokat hajtott végre a Szezi csatorna vidéke és az egyiptomi arcvonal mögötti brit támaszpontok ellen. Az augusztusban és szeptember első tíz napjában végrehajtott támadások száma eléri az ötvenet. A legutóbbi öt nap alatt, harmincezer tonna brit hajóteret sülyesztettünk el Szezi kikötőjében és öblében. Leningrad szárazföldön történt bekerítése és a Sztalin-csatorna megszakításával a Szovjet keleti hajóraj egységeit megfosztottuk attól, hogy elmenekülhessenek. E keleti-

Elmekórházból kiszabadított betegeket küld tüzvonalba a szovjet hadvezetőség

Berlinből jelenti: (NTI.) A Gomeltől délkeletre lévő térségben ejtett több ezer fogoly között százával akadnak elmebetegek, akiket a szovjetbiztosok szabadon bocsátottak és ágyutöltelékül a vonalakra küldtek. Ahol csak feltűntek, óriási félelmet keltek a polgári lakosság körében.

1200 REPÜLŐGÉPET VESZTETT ANGLIA AUGUSZTUS 22. ÓTA

Berlinből jelenti: (NTI.) Katonai helyről szerzett értesülés szerint az

Berlinből jelenti: A Német Távirati Iroda értesülése szerint szeptember 9-én német harci gépek ismét igen sok vasutvonalat árasztottak el bombákkal Brajanszk térségében. Szovjet repülőgépek ellen végrehajtott támadás során a német gépek 20 szovjetgépet lelőttek. A finn arcvonalon tábori erődítéseket és tűzérési állásokat támadtak. A támadások során a Szovjet súlyos veszteséget szenvedett. A keleti arcvonal déli térségében csapatösszevonások és hajók ellen intéztek támadást a német gépek. A krími félsziget egyik kikötőjében egy ezertonnás szovjet csapatszallítóhajót, valamint egy tengeralattjárót kísérő hajót megrognáltunk. (MTI.)

tengeri hajóhad most már a Finn-öböl legfelsőbb zugába szorult össze. Egyelőre rendelkeznek még Kronstadt támaszpontjával, mozgási szabadságuk azonban korlátozott. (MTI.)

A FINN LÉGIERŐ SIKERES TEVÉKENYSÉGE

Helsinki-ből jelenti: (Stefani) Hivatalosan közlik, hogy a finn légierő az elmúlt 48 óra alatt igen hatásosan bombázott Kelet-Karéliában szovjet repülőtereket. A finn repülők bombázták a murmanszki vasutvonalat. Több mozdonyt elpusztítottak. Vadászgépekből álló finn raj megtámadott egy 18 vadászgépből álló szovjet alakulatot és tíz szovjet gépet lelőtt. A finn léghárító tűzérő hét gépet lőtt le. A szovjet vonalak mögött két szovjet bombázógépet is lelőttek. A finn légierő nem szenvedett veszteséget. (MTI.)

Berlinből jelenti: (NTI.) Katonai részről a következőket közlik: A Szovjet azt állítja, hogy az U 73 tengeralattjárót a Barents-tengeren elfogták. Ez a jelentés nem felel meg a valóságnak. A Barents-tengeren a szovjetterők sem az U 73-at, sem más német tengeralattjárót nem fogták el. (MTI.)

angol légierő június 22-ike és szeptember 9-ike között több mint 1200 repülőgépet veszített. Az angolok északa ismét támadást intéztek a német polgári lakosság ellen. A német léghárítás azonban súlyos veszteséget okozott az angoloknak. A német légierő ezzel szemben éjjel-nappal folytatja eredményes támadó hadmozdulatait. A német légierőnek Anglia felett kifejtett teljesítő képessége nem csökkent. (MTI.)

Rómából jelenti: (Stefani.) Az

olasz főhadiszállás közzétette az augusztusi veszteség-jegyzéket, amelyben bennefoglaltatnak az előző listákból kimaradt adatok is. Észak-afrikában halott: 163, sebesült 173. A görög-albán-jugoszláv arcvonalon halott 426 sebesült 876. Az anyaországban bombázás következtében meghalt 9, Keletafrikában 101 halott. A haditengerészetnél 68 halott, 16 sebesült és 41 eltűnt. (MTI.)

„Írán vérző szívvel vállalja sorsát“

— mondotta a miniszterelnök a parlamentben. — Moszkva nem hajlandó megtéríteni az Iránnak okozott károkat

Teheránból jelenti: (NTI.) Mint a teheráni rádió jelenti, a parlament szerdai ülésén a külügyminiszter az angol-szovjet békefeltételekkel kapcsolatban közölte, hogy a Szovjet az angol kormány ígéretével ellentétben, megtagadta az iráni csapatok kivonása alkalmával keletkezett kár helyreállítását. A Szovjet nézete ugyanis az, hogy ezeket a károkat az iráni csapatok ellenállása idézte elő. A Kaspi-tenger melletti területeket a szovjet erők nem ürítik ki. A Szovjet el fog nyomni minden kísérletet, amely a szovjet kormányzati módszereknek az eddigi közigazgatásból való kizsorítására irányul. Az egyik képviselő az ülésen elkeseredettségének adott kifejezése a Szovjet és az angolok magatartása miatt. A miniszterelnök kijelentette, hogy az irániak vérző szívvel kénytelenek vállalni ezt a sorsot. (MTI.)

Április hónap nem szerb, hanem jugoszláv szegény volt!

Ne dics, szerb miniszterelnök kiáltványa az ifjúsághoz

Belgrádból jelenti: (MTI) Nedic Milán, szerb miniszterelnök felhívást intézett a szerb ifjúsághoz. Fegyelmre és építőmunkára szólította fel őket.

— Az április hónap nem szerb, hanem jugoszláv szegény volt — szól a kiáltvány — amelyet ezzel a mondattal fejezett be:

— Álljon a szerb ifjúság a szent, a tiszta, a dicső és mocsoktalan szerb zászló alá!

A SZERB ORTODOX ÉRSEK BIRALATA A CANTERBURY-I ÉRSEKRŐL

Belgrádból jelenti: (NTI) Belgrádi ortodox körökben a legnagyobb felháborodást keltette a cantebury-i érseknek a Szovjetunió győzelméért mondott imádsága. A belgrádi ortodox érsek prédikációjában a legélesebben szembefordult a cantebury-i érsekkel. (MTI.)

MERÉNYLETEK KÖZPONTJA VOLT A BELGRÁDI ANGOL NAGYKÖVETSÉG

Belgrádból jelenti: (NTI) Mint már jelentettük, a belgrádi angol követség épületében robbanóanyagot találtak. Szerdán sok szerb újságírónak alkalmat adtak a robbanóanyagok megtekintésére. Az újságírók meggyőződhetek arról, hogy a belgrádi angol nagykövetség a merényletek központja volt. (MTI.)

A Sarkvidéktől a Fekete-tengerig terjedő arcvonalon küzd Európa a barbárság ellen

Ciano olasz külügyminiszter kiáltványa az olasz néphez

Rómából jelentik (Stefani): Ciano gróf olasz külügyminiszter a rádió útján felhívást intézett az olasz néphez:

Junius 22-ike óta — szól a kiáltvány — az Európa felszabadításáért harcban álló sok ezer német, olasz, finn, magyar, román, szlovák, spanyol, vallon, flamand, dán és norvég ifjú áldozza fel életét az óriási hadszíntéren, a Szovjetunióban, hogy megszabadítsa Európát a legnagyobb és legsúlyosabb veszedelemtől. A Sarkvidéktől a Fekete-tengerig terjed az a háromezer kilométeres arcvonal, amelyen szembeszállunk ezzel a veszedelemmel. Nem halalmi, politikai probléma fog eldőlni ezen az arcvonalon, hanem a háromezer éves nyugati kultúrának és a háromezer esztendő munkának sorsa, amellyel Európában sok nemzedéknek járadsága árán, a maga és a világ számára megleremeltte a vallásnak, a családnak és az államnak azokat a legkifejtettebb formáit, amelyek kultúrörökségünket jelentik. A bolsevizmus tüzzel próbálja ma is kitörölni szívből és a történelemből ezt az örökséget. A barbárság elleni küzdelem ez, s ennek a küzdelemnek a gyümölcseit a világ valamennyi népe élvezni majd.

Madarász István kassai püspök bucsuja szatmári hiveitől

XII. Pius pápa apostoli bullájával újból visszaállította az 1930-ban ideiglenesen egyesített nagyváradi és szatmári egyházmegyék különállását és ezzel megszüntette Magyarországon a szatmári és debreceni apostoli kormányzóságokat, visszacsatolva ezek területét a régi anyaegyházmegyékhez. A két egyházmegyét későbbi intézkedés, mint apostoli adminisztrátor Márton Áron gyulafehérvári püspök fogja kormányozni.

Madarász István dr kassai megyéspüspök, aki a most megszüntetett szatmári apostoli kormányzóság élén állott, mint apostoli adminisztrátor, latinnyelvű körlevélben ismerteti papjainak a pápai bulla szövegét és a végrehajtással megbízott Angelo Rotta c. érsek apostoli nuncius leiratát, majd hivatalosan bejelenti, hogy úgy a saját, mint az általa kinevezett helynők joghatósága október elsejével megszűnik és helyüket az új apostoli kormányzó, illetve az általa kinevezendő helynök fogja betölteni. Madarász püspök ezután meleg szavakkal bucsuzik papjaitól és hiveitől, akiknek köszönetet mond fiúi ragaszkodásukért és kiemeli két helynökét Szvoboda-Ferencet és Molnár Károlyt, akik bölcs tanácsokkal voltak segítségére az egyházkormányzatban. Kegyelettel emlékezik meg az időközben elhunyt Székely Gyula prelátról is.

A premontréi templom kettős ünnepe

Szeptember 15-én lesz a premontréi templom búcsúja, mert a templom védőszentje a Hétfájdalmu Szűz.

Szeptember 18-án pedig a templom felszentelésének évfordulója lesz.

Mindkét ünnepen az istentisztelet rendje ugyanaz és pedig a következő: Szentmisék reggel félhét, egynegyednyolc és egynegyedkilenc órákor. Az egynegyednyolcas mise a premontréi gimnázium tanulóinak miséje, ünnepélyes lesz. Este félhét órákor mindkét ünnepen szentséges litánia és utána szentbeszéd.

Szeptember 15-én a szentbeszédet dr. Lestyán Endre prelátnak kanonok mondja, szeptember 18-án pedig Molnár János székesegyházi kanonok. Ezen ünnepélyre a hívőket szeretettel hívja meg a premontréi rend.

A szeptember 15-iki ünnep figyelmen kívül a premontréi templomra irányítja, amely a 18-ik század legkiemelkedőbb művészeti emléke Nagyváradon.

A templom a pálosoknak a terve és alkotása, amely a mai napig az eredeti alakjában maradt meg. Csáky Miklós püspök már 1740-ben kezdeményezte a pálosok számára a templom építését, de valójában úgy, hogy a templom csak 1760 körül lehetett kész. Amikor a pálosok rendjét 1786-ban II. József kiteleptette, a levéltárunknak nyoma veszett, de megmaradtak az értékes faragványokkal ellátott padok, ablak- és kórusrészek. Az ünnepnek a nyolcadó alatt a templomban látható lesz a sasvári pálosteplom kegyesobrának természetes nagyságu faragvány-másolata.

A templom eredetileg meg volt áldva, de miután új főoltárt kapott, amelynek alapépítménye terméskő és asztala ruszicai fehér márvány. Fiedler István püspök az eddig megáldott templomot felszentelte óriási hívő sereg részvételével 1932 szeptember 18-án. Ennek évfordulóját ünnepejük szeptember 18-án.

Hozzászólás dr. Paál Árpád „Elemi erők vihara” című vezércikkéhez

Kedves Barátom!

Három hét óta Pesten tartózkodom, hogy mi célból, azt levelem majd elmondja.

A „Magyar Lapokat” ezen idő alatt is olvastam, így annak mai számában „Elemi erők vihara” cím alatt megjelent és az általam irt vezércikkben megrázóan szép és egy mélyen gondolkodó ember bölcs meglátásait.

Igazad van, hogy az elemi erőknek ez a végigsüvöltése nagy intelem az emberek számára és hogy az embereknek is elemi erejű akarásokba és helytállásokba kell összefogni, ha a többi elemi erő forgásától leszédülni nem akarnak.

Meg fogod engedni, hogy én, mint műszaki ember bővíteni fogom gondolatnád és azt írom: ha az emberek meg akarnak küzdeni az elemi erők gigantikus erejével és gátat vetni annak pusztításai elé, akkor használják ki a mérnökök tudását, mert azt az emberiség jólétének az emelésére is fel lehet használni, nemcsak az elemi erőkkel versenyezve a világvad és az emberi javak pusztítására.

Előre is bocsánatot kérek, ha a továbbiakban a saját személyemről is szó lesz, de a hangsúly ne a személyemen, hanem a végkövetkeztéseimen legyen.

Két év óta az elemi erők soha nem tapasztalt nagyságu árvizeket zúdítottak és zúdítanak az országra, melyeknek pusztításai sok-sok millió pengő érték elvesztését okozta.

Már a háboru előtt, mint hivatásos vízi mérnök, azt vallottam, hogy az árvizek elen nem elegendő Magyarországon csak védgátakkal védekezni, mert a folyók azon helytelenül végrehajtott szabályozása folytán, hogy a folyók felső szakaszai megahagytak állandó medervándorlásukban és ez által nem lettek megakadályozva abban, hogy a felső szakaszról leszállított nagymennyiségű hordalékot a kisesésű középső szakaszra le ne raktározzák. Ennek természetesen

következménye volt, hogy az ármentesítőtársulatok minden 20—30 évben védőgátakat óriási költséggel emelni voltak és vannak kénytelenek, mert a folyók által a felső szakaszról lehordott hordalék a védgátak közötti medret és hullámteret feltölti és nivóját állandóan emeli.

Az árvizeket mindenütt, ahol csak lehet, a folyók medrében tárolómedencékbe kell visszatartani és csak fokozatosan leengedni a mederbe. Ez a védekezés igen sok magyarországi folyóban lehetséges. És azon külön haszonnal jár, hogy olcsó vízienergiát szolgáltat. Ezzel a kérdéssel a világháboru után is állandóan foglalkoztam Tanubizonysága, általam elkészített két terv.

Az egyik a Bistra erő-terv, amelyik aztal, hogy a Berettyó folyó legtorrensebb patakjának összes árvizei raktározza, nagy mértékben mérsékelné a Berettyó összes árvizei. Ezt a tervet vette meg Nagyvárad városa.

A másik tervem a Sebes-Körös-i Erőtelepek már az ipariügyi minisztérium megbízásából készült el. Ezen tervem megoldja a Sebes-Körös folyó összes árvizeinek raktározását és szolgáltatni fog 40.000 állandó lóerőt, vagyis termelhet 260.000.000 kilowatt órát. A Sebes-Körös-i Erőtelepek erejével el lehet látni Kolozs, Hunyad, Szilágy, Bihar, Szatmár, Hajdu és Békés vármegyéket igen olcsó energiával. Az elkészült és felülvizsgált költségvetés szerint egy kilowatt óra önköltsége nem kerülne két fillérbe sem.

Mindkét tervemet három héttel ezelőtt felhoztam Budapestre és felülvizsgált végett benyújtottam az ipariügyi minisztériumba és a földművelésügyi minisztériumba. A földművelésügyi minisztérium vízépítési igazgatóságától ma reggel kaptam vissza a terveket teljes elismerésével annak jósága és kivihetősége felől és helyben hagyva számításaimat. Az ipariügyi minisztérium még részletek-

ben nem fejezte be teljesen a vizsgálatot.

Kedves Barátom! Amint a fentiekből látod, igenis lehet emberi tudással és erővel gátatvetni az árvizek garázdálkodásának, sőt az elemeket lehet hasznos munkára is kényszeríteni, csak félre kell tenni a közömbösséget és a rosszindulatot.

Hónapok óta olvashatja Nagyvárad minden polgára, hogy az egeresi szénbánya szívós erőszakossággal kínálja a város vezetőségének az általa előállítandó áramot méreg drága áron. Hogyan is lehetne olcsó az Egeresről szállítandó áram, amikor onnan maga a távvezeték 6 millió pengőbe kerülne, tehát többé, mint az egész Bisztra-mű vezetékétől együtt.

Ezt az igen rossz üzletet a román világban néhai Lázár Aurél akarta mindenáron megcsinálni és a váradi villamosművet kiszolgáltatni Egeresnek.

Hála Istennek, Lázár Aurélnak és társainak ez az üzlet nem sikerült és ebben igen nagy érdeme van Altnóder Endre városi műszaki tanácsosnak.

Nagyvárad városa, ha akár Egeresnek, akár más szénbányának kötné le magát, rosszabb helyzetbe kerülne, mintha megtartja a saját reorganizálható gőzcentrálját, mert akkor úr a saját portáján. Egeresnek magának is nem sokára gondot fog okozni, hogy honnan szerzi majd be az energiához szükséges szenet.

Nagyvárad városa és Biharmegye közönsége bámulatos nemtörődomséggel viselkedik e súlyos kérdés iránt. Pedig ha Biharmegyében 51 millió pengőt befektetnének a Sebes-Körös-i vízierőművekbe, annak legnagyobb része idevaló iparosok, gyárosok, kereskedők és munkások zsebébe vándorolna. A minisztériumoknak és a Ganz Villamossági R. T.-nak bemutatott és felülvizsgált és általam készített új megoldású Bisztra-erőmű terve szerint a Bisztra-erőtelepek 2.300 évi állandó és a délutáni maximum fedezésére 5.700 lóerőt tudnának szolgáltatni ragyis egy évben 15.5 millió kilowatt órát termelni, amely árammennyiség Nagyváradnak fölöslen elegendő. A vízművekbe fektetendő tőke önmagát 15 év alatt könnyen amortizálná.

Nagyváradon csak dr. Krüger Jenő ügyvéd, Bazilli Mihály igazgató és Megyeri Ferenc mérnök emelték fel már több ízben a szavukat, hogy a város és az általa megvett Bisztra-tervet valósítsa meg. Ezek az urak nem nekem akartak ezzel szolgálást tenni, hanem Nagyvárad város érdekében akartak eljárni.

Azzal, hogy a minisztériumok elismerik terveim jóságát, de azoknak megvalósítását az érdekelték nem sürgetik, a megvalósítás még elveszhet a bürokratizmus utvesztőjében,

Mozduljon meg végre Nagyvárad város és Biharmegye és a többi vármegyék, amelyek a Körös energiájának áldásában részesülhetnek, mert Erdélyben még igen sok más vízierő létesítésének a lehetősége áll fenn és tudomásommal hatvan terv van megvalósítás céljából az Iparügyi minisztériumba benyújtva.

Kiválóan tisztelő barátod:
URSZINYI PÁL,
okl. mérnök.

MORGENTHAU, BARUCH, FRANKFURTER az amerikai beavatkozási politika élén

Az Egyesült Államok zsidó hatalmasságai

(Bevezető közlemény.)

Az amerikai zsidó cionista lapok Baruchról úgy írnak, mint a „zsidók fejedelméről”, sőt mint Amerika nem hivatalos elnökét emlegetik. Egyéniségére jellemző az emlékirataiban olvasható következő mondat: „Olyan tevékeny leszek, mint amilyen mindig voltam s az is maradok, ami egész életemben voltam — spekuláns.”

Baruch, mint Wilson legbizalmasabb barátainak egyike ott volt természetesen annakidején Versaillesben is. Egyik vezetője volt az elnök — nagyrészt zsidókból álló — 117 tagú kisérletének. Morgenthauval és Stefan Vise főrabbiával együtt a cionista érdekeket is képviselte a békekonferencián. Az utóbbi évtizedek nagy tőzsdekrachjaiban, amikor a részvények és értékpapírok értéke egyik napról a másikra egészen a mélypontra zuhan s amikor százszázalékos koldusbotra. Bernard M. Baruch keze mindig benne volt. Hogy Baruch milyen jó amerikai hazafi lehet, arra jellemző a Chicago Tribune 1935 szeptember 9-iki számában megjelent nyilatkozatának következő mondata: „Ugy vélem, hogy a nemzeti büszkeség — a patriotizmus — nem egyéb nagy adag butaságnál.”

New Deal Plan — Jew Deal Plan

A harmadik legbefolyásosabb amerikai zsidó Félix Frankfurter, 1882-ben Bécsben született. Születével kivándorolt Amerikába. Tizenkétéves korában már a newyorki City College tanulója. Később a Harvard egyetemre került. Az egyetem elvégzése után közszolgálatba lép. 1914-ig a hadügyminisztérium jogi tanácsadója. Röviddel később a Harvard egyetemen a közigazgatási jog professzora lesz. A versaillesi békeértekezleten ő a zsidó küldöttség jogi tanácsadója. Szorosan együttműködik Baruchkal és Morgenthauval. Kezdetből fogva meggyőződéses cionista. maga is számos röpíratot írt. Évekkel ezelőtt a palesztinai zsidóellenes arab lázongások ellen tiltakozó newyorki cionista tömeggyűlésnek ő volt az elnöke.

Frankfurter már évek hosszú óta a meleg barátság fűzi Roosevelthez, akinek bizalmát teljes mértékben bírja. Ma ez a zsidó tagja a legfelsőbb bíróságnak, amely az Unió legmagasabb alkotmányos fóruma. A legfelsőbb bíróságnak két zsidó tagja volt: Brandeis és Cordozza, az utóbbi halála után nyerte el — a befolyásos igazi amerikaiak minden

tiltakozása ellenére — kinevezését Frankfurter. Neve ritkán szerepel a nyilvánosság előtt, inkább a háttérben irányít.

Roosevelt az amerikai gazdasági élet átszervezésére irányuló hírhedt New Deal Planjának kigondolói között is ott találjuk Frankfurter. Nem esoda, hogy az amerikai humor elnevezte a tervezetet Jew (zsidó) Deal Plannak.

Kisepenni a Frankfurter-istállót!

A charlestoni The White Knight című folyóirat annakidején méltatlankodva jegyezte meg: „...Kétekedniük kell az elnök ítélőképességében, ha megengedi Frankfurter professzornak azt, hogy 65 százalékos zsidókkal töltsse be azokat a kulcspozíciókat, amelyeknek létesítését a kormány szükségprogramja tette szükségessé. A zsidókról ugyanis köztudomású, hogy milyen szoros kapcsolatban állnak a kommunistákkal.” Ugyanilyen leplezetlen őszinteséggel írt a helyzetéről a Los Angeles Examiner: „A nép el van szánva az egész Frankfurter-istálló kisepítésére.”

A bolsevistákkal fennálló szoros kapcsolatát Frankfurter sohasem rejtette véka alá. Annakidején vállalta Saccónak és Vanzettinek a két anarchista gyilkosnak védelmét Frankfurter egyébként egész sereg

amerikai kommunista szervezetek vezetőségének is tagja.

Baruch, Frankfurter és Morgenthau mellett még egész sor más zsidó is vezető szerepet játszik az Egyesült Államok közéletében. Ezek a zsidók most minden erejüket és befolyásukat azért vetik latba, hogy az Unió egész anyagi, gazdasági és katonai erejét a világszidóság veszélyeztetett érdekeinek szolgálatába állítsák. A tájékozatlan és tehetetlen amerikai nép pedig ki tudja milyen keserű árat fizet még azért, mert nem hallgatta meg egykori nagy fiának Franklin Benjáminnak intelmeit:

„Az Egyesült Államokra nézve a külföldről fenyegető veszélynél is van egy nagyobb veszedelem: a zsidóság. A zsidók államot építenek ki az államban. Ha szembe mernek helyezkedni velük, akkor megkísérlik az országot gazdaságilag aláásni, amint ezt a középkorban Spanyolország és Portugália esetében láthattuk. Ha törvényes úton nem zárjuk ki őket az Egyesült Államokból, alig kétszáz év múlva már oly tömegben özönlönek az országba, hogy uralnak és feljárnak bennünk!”

Ha önök a zsidókat nem zárják ki az országból, alig kétszáz év múlva utódaink verejtékezve dolgoznak majd a mezőkön, hogy a hivatalokban ülő, kezüket vidáman dörzsölgető zsidókat eltartsák...
Bosnyák Zoltán.

A nagyváradi lakásinség megoldás előtt

Nagyvárad. Saját tud. Röviden már hirt adtunk arról, hogy a lakásrekvirálás jogát a belügyminiszter kiterjesztette Nagyváradra is. A lakásrekvirálásra vonatkozó rendelet megjelent a Hivatalos Lapban is.

A rendelet szerint a lakás céljaira szolgáló, de nem lakott helyiségek igénybevételét a polgármester az 5777—1941 M. E. számú rendelet 42. paragrafusában foglalt rendelkezéseknek megfelelően rendelheti el.

Az említett rendelet idézett paragrafusa a következőképpen szól:

„Azokban a városokban, ahol arra lakáshiány miatt elkerülhetetlenül szükség van, a lakás céljára szolgáló, de nem lakott helyiségeket a polgármester nyilvántartásba veszi és felhívja a tulajdonost, illetőleg a helyiséggel rendelkezni jogosult személyt, hogy a helyiséget harminc nap alatt adja bérebe. Ha a felhívott a felszólításnak nem tesz eleget, a polgármester elrendelheti a helyiségnek az általa meghatározott személy részére való igénybevételt.

A tulajdonos (rendelkezésre jogosult) és a kijelölt személy közötti jogviszonyra a bérleti jogviszonyra megállapított szabályok irányadók. Ha a tulajdonos és a bérlelőként kijelölt személy a bér összegében és a bérlet egyéb feltételeiben nem tudnak megállapodni, a polgármester állapítja meg, hogy a bérbeadásra kötelezett-

nek a bérbeadott helyiségért milyen összegű bér vagy egyéb térítés jár: ugyancsak a polgármester állapítja meg a bérleti viszony egyéb feltételeit is.

A bért olyan összegben kell megállapítani, amilyen összeget abban a városban hasonló helyiség bérletéért általában fizetnek. A bérleti feltételeket általában a helyi szokások szerint kell megállapítani.

A helyiségben levő esetleges berendezés elhelyezéséről szükség esetén a polgármester gondoskodik. A belügyminiszter állapítja meg, hogy a jelen paragrafus alkalmazásának mely városok tekintetében van helye. A nyaralás céljaira szolgáló helyiségekre a jelen paragrafus rendelkezéseit nem lehet alkalmazni.”

Ezek szerint a polgármester Nagyváradon is elrendelheti az üres lakások igénybevételét. Mivel a lakásinség nem enyhült és sok üres, lakható helyiség van, erre rövidesen sor kerül. Ugy értesülünk, hogy a polgármesteri hivatal ezen az úton helyezi el a hozzáfutó lakásinségeseket. Sürgősen elkészítik az üres lakások jegyzékét és ennek alapján hozzálatnak a lakásinség megszüntetéséhez.

Kávéházakban és vendéglőkben kérje a MAGYAR LAPOK-at.

A Városok Szövetsége a kormányhoz fordult a vidéki városok háztartásának rendezése érdekében

A Magyar Országos Tudósító jelenté: Szendy Károly polgármester elnökletével a városok szövetségének választmányja szerdán ülést tartott. Az elnök üdvözölte a visszatért vidéki városokat, majd meleg hangon méltatta Sopronyi Thurner Mihály Sopron város polgármesterének munkásságát nyugalombavonulása alkalmából. Lukács Ödön ügyvezető alelnök javaslatára úgy határoztak, hogy az általános adóemeléssel összefüggően ellátott helyzet megjavítása céljából feliratban fordulnak a kormányhoz és kérik a városok háztartásának rendezését. A városokat egyformán érdeklő közzétartási kérdések alaposabb megvitatása céljából külön választmányi ülést hívnak egybe. Megvitatják a városok háztartási helyzetét is. Az év végéig meghosszabbították a várostudományi szakmunka megírására kiírt pályázat határidejét.

Felhívás a tűzharcosokhoz

Felkérjük az alanti Tűzharcos bajtársakat, hogy igazolvány, jelvény és tagdíj címén 4.50 pengőt lefizetni szíveskedjenek, miután a felvétel iránti kérelmüket a Magyar Tűzharcos Szövetség központja elfogadta:

Bujdosó János, Kiss István, Svábi János, Komóczy János, Péter Béni, Tamán István, Olár Florea, Cséka Gyula, Tóth László, Hanga György, László Albert, Géczy István, Tóth József, Somogyi Ferenc, Mezei Márton, Nagy János, Farkas Sándor, Németh Imre, Derecskei Lőrinc, Zakariás Andor Károly, Kun Béla, Bíró József, Juhász György, dr Tombory Béla, id. Kállay István, Bereczky Gyula, Sipos József, Kövér Gusztáv, G. Szilágyi József, Kiss Sándor, Humyadi Ferenc, Szőke Imre, Tóth Sándor, Hanga Sándor, Losonczy József, Plujer Ferenc, Szücs Lajos, Jámbor Ferenc, Széll János, Varga Sándor, Mados Imre, Zsib István, Orbán Károly, Szathmáry Lajos, Névény Jenő, Balogh László, Kertmégi József, Fábian Sándor, Bakó Gyula, Szücs György, Diószegi Sándor, Balogh István, Fazekas Sándor, Széll Sándor, Poogány Tivadar, Erdős Lajos, Dobos Ferenc, Bordás Antal, Lőrincz Lajos, Nagy Pál, Nilgesz Jakab, Hegyesi Gyula, Kosztán János, Körösi János, Papp Demeter, Sárközi Lajos, Raska László, Zsák Ferenc, Lakatos Sándor, Dani József, D. Nagy György, Zsurkucz Miklós, Jordán Sándor, Szücs József, Székely Pál, Máthé Demeter, Lukács János, Fetczer Lajos, Frik Géza, Tóth József, Szilágyi István, Vékony István, Mertz Árpád, Mocsári Ferenc, Simon Miklós, Tóth Bálint, Götz József, Karácsony Mihály, Kiss Károly, Nilgesz Antal, Kiss János, Szakács Sámuel, Tallódi József, Nemes Lajos, Janota János, Rózsa Márton. — Igazolt „Katonaviseltek”: Szabó János, Reidner Gyula, Erdői Zoltán, Karóóh Gábor, dr Gedeon Gyula, Szabó Ödön, Lőrincz Balázs, Sebő Zoltán, Szöllösy Gyula, Lukács Lajos, dr Fényes Kelemen, dr Baranyi Ödön, Nagy Gyula, Felicidész Béla, Sutsák Mihály. Elnökség.

Frenczel Sándor

tükör és üvegszolda

Tábla-üveg nagy raktár
Olcsó ablaküvegezés

Képkerekezés

Nagyvárad, Szt. János utca 48.
Telefon: 19-13

Belvárosi mozgóban

Csütörtökön utoljára:

A párbaj

Pénteken:

VIKITelf. 13-51. Korona Filmszínház Kossuth u. 1
Közkívánatra meghosszabbítva még csütörtökön
utoljára**A kölcsönkért kastély**

Péntektől:

A modern szimfonia

Apolló filmszínházban

Simor Erzs, Tolnay Klári, Jávor Pál
gyönyörű magyar filmszlágere**Tóparti látomás****GAZDASÁGI ÉLET****Milyen károkat okozott az elmúlt hetek rossz időjárása?**

Koppány Rezső gazdasági főfelügyelő nyilatkozata

Nagyvárad. Saját tud. A mezőgazdasági helyzet az utóbbi időben rendkívül megromlott. Az esőzés, ami az elmúlt héten beállt és az óriási szélvész, ami vele együtt dühönbött, kiszámíthatatlan károkat okozott a gazdáknak. Koppány Rezső felügyelő, az EMGE nagyváradai kirendeltségének vezetője a következőkben ismertette munkatársunk előtt az általános helyzetet.

Már maga az esőzés is, ami egyébként teljesen felesleges volt, rengeteg kárral járt. A szélvész pedig, ami vele jött, felért egy hatalmas jégveréssel. Olyan hatalmas erejű volt a fergeteg, hogy az akácfaokról is letépte a levelet. Ledöntötte a kukoricát és különösen a jobb kukoricában tett kipótíthatatlan kárt. A gyengébb tengeriket ugyanis csak eldöntötte, ahol azonban szép a tengeri és nagy, félérett csövek vannak rajta, ott épp ezek súlyos volta miatt teljesen földre fektette a szél, sőt igen sok kövér és zsenge tengeri szárat letört. Mindez természetesen teljesen elpusztult.

Hogy teljes legyen a kár, valószínűleg a viharos eső bekergette a hegyekből a varjuserégeket, amelyek ezrével lepik el a ledőlt kukoricákat, mérhetetlen kárt okozva bennük.

A gyönyörű fejlődésben lévő cirokvetéseket is a földre fektette a vihar és félt, hogy teljesen megsemmisülnek.

Óriási kárt okozott a szél a napraforgó-vetésekben is. Sokat tövestől kicsavart a vihar, egy jó negyedrészt pedig derékba törte. Annak a termésnek, ami egyébként várható lett volna, 30-40 százaléka pusztult el.

NAGY KÁR VAN A VETEMÉNYEK-BEN

Igen nagy a kár a veteményekben is. Töknek, paszulyoknak, paradicsomnak, sőt a répának a leveleit is úgy összetépte a szél, hogy meg van fektedve, mint jégverés után szokott.

Tönkretette a zuhogó zápor és a megismétlődő esőzés az egyébként kitünőnek ígérkezett vereshermag termést is, aminek azért van különös jelentősége, mert ettől nagy jövedelmet vártak a biharmegyei gazdák.

Az is baj, hogy mintegy tíz nap óta fájára se lehet menni a földeknek. Feneketlen a sár az utakon és a szántóföldekben is. A gazdák egyáltalában nem bírják földjeiket előkészíteni az őszi vetések alá s emiatt problémakussá válik a jövő évi búzatermés. Általában minden munka nagyon későre marad; idejében nem fognak tud-

Hirdessen a Magyar Lapokban

ni semmit sem elvégezni, ez pedig a jövő évi termésben feltétlenül megboszolja magát.

Nagyon kitolja ez a hűvös, nedves időjárás az őszi kapás növények érés-idejét is és egyáltalában valószínűtlen, hogy ezek az őszi kapások, kései tengerik, stb. be fognak érni. Hacsak a

természet különös kegye a szokottnál hosszabb és enyhe őszt nem hoz.

A gyümölcsstermésben is nagy a kár, mert azt a kis gyümölcsöt, ami volt, leverte a szél. A szőlő is sokat szenvedett. Az érésben lévő szemek megrepedeztek és a szőlőn a legkülönbözőbb betegségek hatalmasodnak el. Kevés bor lesz az idén s am terem is, gyöngye minőségű lesz.

Ehhez járul, hogy az állattenyésztés is komoly bajokkal küzd. A szalontai legelőkön a szájfájás lépett fel és Sarkadkereszturra is áterjedt. A méltely megveszerte jelentkezik nemcsak a juhoknál, hanem a szarvasmarhák-nál is.

Telepes kereskedők árai

1 m ³ (ürm.) hasábfá csak fűrészelt fa		200 kg. fölött 200 kg. alatt tel. lez. zsák	
100 kg-kint	100 kg-kint	100 kg-kint	100 kg-kint
tel. házhoz száll.	tel. házhoz száll.	tel. házhoz száll.	tel. házhoz száll.
22.75	24.50	4.55	4.90
21.12	22.80	4.40	4.75
19.92	21.60	4.15	4.50
20.47	22.04	4.55	4.90
23.99	25.84	4.35	4.70
21.84	23.66	4.20	4.55
20.54	22.36	3.95	4.30
21.75	23.50	4.35	4.70
22.62	22.44	4.35	4.76
21.—	22.75	4.20	4.55
19.75	21.50	3.95	4.30
20.01	21.62	4.35	4.70
23.20	24.98	4.55	4.90
5.10	5.45	5.40	5.75
4.95	5.30	5.25	5.60
4.70	5.05	5.—	5.30
5.10	5.45	5.40	5.75
4.90	5.25	5.20	5.55
4.75	5.11	5.05	5.40
4.50	4.85	4.80	5.15
4.90	5.25	5.20	5.50
4.90	5.25	5.20	5.50
4.75	5.10	5.05	5.40
4.50	4.85	4.80	5.15
4.90	5.25	5.20	5.50
5.10	5.45	5.40	5.75

A munkakönyvek kiállításáért csak 90 fillér szedhető

Nagyvárad. Saját tud. A Hivatásszervezet a visszatért részekben alakult szervezeteihez egymásután érkeztek panaszok arról, hogy az ipartestületek a román nyelvű munkakönyvek magyar nyelvű könyvekre való becsérlését a megengedett 90 fillér összeg helyett 3-4-7 pengőért végzik. A Hivatásszervezet ismételt átiratokat intézett az illetékesekhez; dr. Radnai Mikos központi főtitkár és Kereszties Sándor kolozsvári titkár pedig személyesen is eljárta a minisztériumban. Mindezek felül konkrét esetek felsorolásával panaszos beadványt is nyújtott be a minisztériumba. A szervezet utánajárásának eredményeképpen a m. kir. ipartügyi minisztérium utasította a visszacsatolt keleti és erdélyi országrészek valamennyi másodfokú iparhatóságát, hogy a munkakönyvekért csak 90 fillér szabad szedni, a munkakönyv kiállításáért pedig (a különböző rovatok kiöltéséért és a munkakönyvre vezetett aláírásokért) semmiféle díj felszámításának nincs helye.

Ezek után világos, hogy a visszacsatolt erdélyi és keletmagyarországi munkásságtól jogtalanul szedték be a 3-4-7 pengős díjakat, mert —

mint ezt Nagy Imre miniszteri tanácsos személyesen is mondta. — kis átirás stb. egyáltalán nem jogosí fel nagyobb díj szedésére.

Mindezekből következik, hogy a jogtalanul beszedett díjakat vissza kell adni. A hivatásszervezetek közösen és kollektíve nyújtlják be erre vonatkozó igényléseiket.

Mezőgazdasági ingatlanok bérbeadása

Nagyvárad thj. város polgármestere 37.442—1941. sz. a. a következő hirdetményt adta ki:

Nagyvárad thj. város tulajdonát képező alant felsorolt helyeken fekvő és kiterjedésű mezőgazdasági ingatlanokat 1941. október 1-től 1944 október 1-ig terjedő 3 egymásután következő gazdasági évre bérbeadom.

Felhívom mindazokat, akik ezen területeket bérbevenni szándékoznak, hogy ajánlataikat a gazdasági ügyosztályon beszerezhető ajánlati ívek felhasználásával 1941. október 30-ig a gazdasági ügyosztályon adják be. Később beadott ajánlatokat nem veszem

figyelembe.

A beadott ajánlat felett később fogok dönteni és fenntartom magamnak a jogot, hogy az ajánlatok elbírálásánál a felajánlott összegre való tekintet nélkül határozzanak.

Az ingatlanok után ajánlatban felajánlott bérértéket kat. holdakra vonatkoztatva és kgr. zabban kimutatva kell megtenni.

A mezőgazdasági ingatlanok bérbeadásával kapcsolatos tudnivalók a gazdasági ügyosztályon a hivatalos órák alatt megtudhatók.

1. Vágóhid körüli föld 1 hold 800 □ ö. 2. Vágóhid körüli föld 1 hold 800 □ ö. 3. Szent Jánosí vám mellett 3 hold 501 □ ö. 4. Bihari hágnál iskolahely 1 hold 1442 □ ö. 5. Bihari hágoi serpentin utnál 2 hold 365 □ ö. 6. Olaszi temető mellett 400 □ ö. 7. Tűzérkaszánya mögött 3 hold 443 □ ö. 8. Volfi erdő mellett 3 hold 650 □ ö. 9. Putrás terület 2 hold 1255 □ ö. 10. Rulikovszky temetőnél 4 hold 275 □ ö. 11. Rulikovszky temetőnél 3 hold 334 □ ö. 12. Rulikovszky temetőnél 3 hold 332 □ ö. 13. Rulikovszky temetőnél 4 hold 446 □ ö. 14. Rulikovszky temetőnél 4 hold 446 □ ö. 15. Rulikovszky temetőnél hold 446 □ ö. 16. Rulikovszky temetőnél 3 hold 1296 □ ö. 17. Az új őszi tartalék temető 3 hold 897 □ ö. 18. Az új őszi tartalék temető 4 hold 222 □ ö. 19. Az új őszi tartalék temető 3 hold 1544 □ ö.

Nagyvárad, 1941. szeptember 10.

Dr Soós István s. k.
polgármester.**SZÖVETKEZETET ALAKITANAK A KERESZTÉNY ÁLLATKERESKEDŐK**

A Magyar Tudósító jelenti: A Magyar Keresztény Állatkereskedők Országos Egyesületében tömörült közel 1000 keresztény állatkereskedő szövetekezeti szervezkedést kezdett.

Az új állatértékesítő szövetkezet alakuló, illetve előkészítő ülését a legrövidebb időn belül összehívják és határoznak a szövetkezet nevééről, valamint az üzletrészek nagyságáról. Az előkészítő munkálatokkal egyidőben tárgyalások folynak az új szövetkezet tőkeszükségletének biztosítására vonatkozólag és annak módozatáról, hogy a szövetkezeten keresztül, a keresztény állatkereskedők hogyan kapcsolódhatnak be jobban a kivitelbe.

KOLOZSVÁRON KERESZTÉNY KERESKEDŐKNEK AJANLJAK FEL A BELVÁROSI ÜZLETHELYISÉGEKET

A Magyar Tudósító jelenti: A kolozsvári belvárosi háztulajdonosok a Baross Szövetség kérése alapján most tömegesen ajánlják fel a zsidók bérrel üzlethelyiségeiket keresztény magyar kereskedőknek. — A Baross Szövetségnél eddig közel 100 belvárosi háztulajdonos jelentette be, hogy eddigi bérlőinek felmond és üzlethelyiségét keresztény kereskedők rendelkezésére bocsátja.

H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZAM.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Egész évre 30.
félévre 15, egy óra 2.50 pengő
Egyes szám ára 10 fillér
Vasárnapi szám 16 fillér.

Telefon: 12-27.

Postatakarékpénztári csekk számlánk
száma: 72.301.

Kéziratokat nem őrünk meg és nem
adunk vissza

MIKOR KELL SÖTÉTITENI?

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Az
éjszakai sötétítést szeptember 11-én 19 óra 10
perckor kell végrehajtani és öt óra 30
perccig tart.

Vitézi Székházat építenek Nagyváradon. Saját tud. Csütörtökön délelőtt vitéz Báthory Szűcs Sándor ny. tábornok, a Vitézi Szék kapitánya és vitéz dr. Nadányi János alispán felkeresték dr. Soós István polgármestert és a Vitézi Székház építése ügyében megbeszéléseket folytattak. Megállapodtak abban, hogy a költségeket a város és megye egyenlő arányban viseli, a város pedig a törvényhatósági bizottság útján megfelelő telket ajánl fel az építés céljára.

ORSZÁGZÁSZLÓAVATÁS ÉRTARCSÁN. Értarcsa. Saját tud. Kettős ünnepet ült a napokban Értarcsa községe: a felszabadulás évfordulóját és Országzászlóavatást. A szép, lélekemelő ünnepségen a szomszédos Értadony község is részt vett. A kettős ünnepet mise vezette be, amelyet Jó Sándor éradozói r. k. plébános mondott. Misa után a megjelentek tömege felvonult az Országzászlóhoz, amelyet Jó Sándor r. k. plébános avatott fel, miközben a dalárda a Magyar Hírszékéket énekelte. Az Országzászlót Molnár József értarcsai ref. lelkész vette át megható beszéd keretében. Ünnepi beszédet mondtak még Jó Sándor plébános, Bodnár Sándor országgyűlési képviselő, Babos Károly éradozói bíró, Kóka Irma, Gábor Margit és Gábor Ilona szavalatukkal emelték az ünnepség fényét, majd az énekkar elénekelte a Székely himnuszt és a Szózatot. Meg kell emlékeznünk Takács Gyula képz. főisk. hallgatóról, a budapesti Egyetemi Énekkar tagjáról, aki a földművesekből alakult énekkart belanította és vezényelte. Elismerés jár a dalárda tagjainak, ezeknek az egyszerű embereknek, akik nemcsak ünnepi külsővel, hanem áldozatos munkával, öntudatosan kapcsolódnak be az országépítők táborába.

Farkas Sándor helyettes polgármester lett Székesfehérvár polgármestere. Budapest, Székesfehérvárról jelentik az Esti Újságnak: Csitány G. Emil főispánna történt kinevezésével megüresedett a székesfehérvári polgármesteri állás. A pályázatra csak Farkas Sándor helyettes polgármester nyújtott be pályázatot, így tehát ő lett a város új polgármestere.

KISFALUDY-STRÓBL ZSIGMOND KITÜNTETÉSE. Budapest, a Magyar Távirati Iroda jelenti: A Kormányzó Ur a miniszterelnök előterjesztésére „A hősi vadászlelkű” felállítás körüli kifejtett, érdemes tevékenységéért Kisfaludy-Stróbl Zsigmond szobrászművész, m. kir. kormányfőtanácsosnak, a Magyar Erdemrend középkeresztjéért adományozta.

A NAGYVÁRADI KATOLIKUS DOLGOZÓ LÁNYOK — A D. L. — TANFOLYAMOT HIRDET. Szeptember 22-én, hétfőn kezdődik az Orsolya-zárdában egy 1 hónapos papirszalma- és kukorica-háncs feldolgozó esti tanfolyam, amelyre szeretettel hívjuk meg Várad asszonyait, leányait főleg munkástestvéreinket. A tanfolyam részvételi díja: 1 pengő. Jelentkezni és érdeklődni: M. Ignáciánál lehet az Orsolya-zárdában.

A Baross-borbélyok és fodrászok szakmabeli gyűlése a Baross Székházban. A Baross Szövetség Nagyvárad és Vidéke Szervezete kebelében megalakult borbély-fodrász szakcsoportba már belépett, valamint még eddig be nem lépett, keresztény és keresztény borbély-fodrász iparosokat — ezutón felkéri, — úgy a Baross Szövetség vezetésére, valamint borbély-és fodrász szakcsoport elnöksége, hogy saját érdekükben folyó hó 15-én azaz hétfőn délután pontosan 4 órakor jelenjenek meg a Baross Székház nagyszobájában, ahol igen fontos szakmabeli és egyéb megbeszélések és indítványok kerülnek megtárgyalásra és végérvényes elintézés elé. Nyomatékosan felkérjük és egyben figyelmeztetjük a szaktársakat, hogy saját anyagi és erkölcsi kötelességüknek tartásuk az ülésen mulhatatlanul megjelenni. Elnökség.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR SAJTÓKAMARA A MAGYAR SAJTÓKÖNYVTÁRA RÉSZÉRE VÁSÁROL mindennemű kül- és belföldi sajtóelmeleti, sajtótörténelmi, sajtóelméleti, sajtótechnikai és zsurnalisztikai munkákat, röpiratokat. Ajánlatokat d. e. 10—12-ig a Magyar Sajtó Házába (VI. Andrássy-ut 101. Telefon: 428—558) kérünk.

DALOSOK FIGYELMÉBE. A Nagyvárad Tanítók Isten Orgonája és a Magyar Dalkör 15-én, hétfőn, a Liszt Ferenc Enek- és Zenekar 16-án, kedden, mindegyik a szokott időben és helyén megkezdik a próbákat. Elnökség.

Iskolai értesítés. A nagyváradai m. kir. állami polgári leányiskola igazgatósága még elfogad előjegyzéseket az első osztályra. Ha egy tantermet tudunk szerezni és elfogadott szamu jelentkező lesz, megnyitjuk az első b. osztályt is. Az igazgatóság.

ALTÁBORNAGYOK ÉS TÁBORNOKOK A 37-ES ÉS 139-ES EZREDNAPOKN. A volt 37-es és 139-es gyalogezred első ezrednapját, mint ismeretes, szeptember 13-án és 14-én tartja meg Nagyváradon. Erre a két ezrednapnapra több előkelőség is bejelentette részvételét, közöttük több altábornagy és tábornok is, akik hazajönnek pár napra, hogy magukhoz ölelhessék volt ezredtársaikat, akiket a trianoni határ olyan hosszú időre elszakított tőlük. Nagyváradra érkeznek az ezrednapokra: Vitéz Nemes Balogh Sándor ny. altábornagy Budapestről, Sekulich Szilárd ny. altábornagy Budapestről, Czeide Pommerheim Ernő tábornok Budapestről, Bászai Aurél tábornok Budapestről, Kiss Kálmán, Krajcsócs János, vitéz Gedőváry Frigyes, Bochner Zoltán és Bach Lajos ezredesek, Pirschl Rudolf, Trompler Elek, Várjon Béla Galinszky Károly, Putz Jakab és Garimsky Károly alezredesek, Mezey János országgyűlési képviselő Des Escherolles Kruspécs István alezredes, Taróczy-Szmazenka A. alezredes dr. Galambos Ferenc ügyvéd Obecseről és sokan mások.

Szatmáron és Nagybányán tárgyal a nagyváradai büntetőtörvényszék ötös tanácsa. Nagyvárad. Saját tud. Szeptember 10, 11 és 12-én a váradai törvényszék ötös büntetőtanácsa Szatmár és Nagybányán tárgyalja a kitűzött nemzetgyalázási pereket. A szegedi törvényszék csütörtökön tovább folytatta Nagyváradon Balbó és Orosz betörők bűnyüenék tárgyalását, egyenként kihallgatta a sértetteket. A vallomások alapján megállapítást nyert, hogy 147.472 lei kárt okoztak sértetteknek a betörők. Ítéletet pénteken hirdeti a szegedi tanács.

FELVÉTEL A MÉRNÖKI KAMARÁBA. A Hivatalos Lap legutóbbi száma közli a Mérnöki Kamara határozatát, amelynek értelmében Ursznyi Pál mérnököt, akit olvasóink éppen lapunk hasábjain megjelent több szócikkéből jól ismernek, tagjai közé felvette.

A Németországban munkát vállal munkások vásárlási könyveit. A nagyváradai közlelemzési ügyosztály felhívja a Németországba eltávozott munkások hozzátartozóit, hogy vásárlási könyveiket helyesbítés végett e hét folyamán a hivatalba (Szaniszlós-u. 15) okvetlenül vigyék be.

Házassági hír. Fialla Dóri Lajos és Varga Kató f. hó 8-án tartották esküvőjüket az olasz református templomban. — Ugyanakkor tartották a menyasszony szülei Varga Jenő és Máthé Margit 25 éves házassági évfordulójukat a legszűkebb családi körben. (Minden külön értesítés helyett.)

Laval állapota javult. Párizsból jelentik: (NTI) Laval egészségi állapota annyira javult, hogy néhány nap múlva elhagyhatja a kórházat. (MTI)

Kik nyertek a sorsjátékon? Budapest, az Esti Újság írja: Az osztály-sorsjáték mai húzása tizezer pengőt nyert 80.431, 10.000 pengőt nyert 64.349, 22.478, ötezer pengőt 74031, négyezer pengőt 39.192, 79.950, háromezer pengőt 41.173, ezer pengőt 48.800, 53.123, 52.268 számú sorsjegy. (Felelősség nélkül.)

Lelőtte a kapus a tüdőszanatorium tolvaját. Nagyvárad. Saját tud. Péntekre virradó éjszaka a nagyváradai Tüdőszanatorium kapusa gyanus zajt hallott a sanatorium előcsarnokában. Zseblámpával kutatni kezdte az okot és meglepetve látta, hogy az ajtó fel van feszítve s a homályban egy ember bujkál, aki, amikor észrevette, hogy felfedezték, futásnak eredt. A kapus többször megállásra szólította fel, majd a sötétben többször a menekülőre lött és azt el is találta, mert a kertben hangos kiáltással összeesett. A lármára felébredt a személyzet s a sebesült betörőt bevitték a sanatoriumba, ahol az orvos első segélyben részesítette. Az előhívott rendőrszem megállapította, hogy a sebesült éjszakai betörő Juhász Lajos városi villamos kalauzzal azonos és intézkedett, hogy a kórházba szállítsák. A betörő sebesülése nem életveszélyes.

KÖSZÖNETNYILVANÍTÁS

Mindazoknak, akik felejtetlenül jó férjem, illetve édesapáink elhunyt alkalmából együttérzésükkel gyászunkban részt vettek, ezutón fejezzük ki köszönetünket.

Özv. VICSAY ISTVÁNNÉ
és családja

Az Actio Catholica 22. számú filmkritikája

„CSAKÓ ÉS KALAP”. Szórakoztatóra igen alkalmas magyar filmbozózat a katona-életből vett humoros jelenetekkel.

„ELSODORT EMBER”. Amerika film arról, hogy a becsületességről egy pillanatra való letérés milyen nagy tragédiát okozhat. Minden tekintetben kifogástalan film.

„ÉRETT LEÁNYOK”. Négy önálló leány küzdelmes életindulását mutatja be tisztultabb életfelfogással, néhány kifogásolható mulató jelenet beszövéssel.

„GYURKOVICS FIUK”. Békebeli könyvműséget és léha életszémélet visszatükröző film.

„3 CSENGŐ”. Néhány kifogásolható jelenetből eltekintve jószándéku, romantikus történet.

„INTERMEZZO”. Erkölcsi szempontból kielégítő befejezéssel záruló művészettörténet.

„NE KÉRDEZD, KI VOLTAM”. Egy mai leány küzdelmes élete a becsület és tisztaság útján, de a sötét háttérben a házasságok kedvezőtlen színben való feltüntetésével.

„SVÉD CSALOGÁNY”. Örök emberi érzések megható története. A természetes erkölcsösség alapján áll.

„VÉGRE”. Könnycsok szórakoztató vigjáték.

Az Actio Catholica színház- és filmsztyála közli, hogy az augusztusi szünetelés után most már minden héten folytatólagosan ad filmkritikát.

61 ezer pengős költséggel megkezdik a Rhédey- és Epres-kert levante löterek építését. Nagyvárad. Saját tud. Dr. Soós István polgármester telefonon érintkezésbe lépett dr. Sassa Elemér miniszteri osztályfőnökkel a levante oktatás céljából elengedhetetlenül szükséges levante löterek építése ügyében. Azt kérte a polgármester, hogy 61 ezer pengős költséggel engedélyezze a miniszteri osztályfőnök a két pálya megépítését, a versenytárgyalás mellőzését is engedélyezze. Dr. Sassa Elemér mindkét kéréshez hozzájárult a belügyminiszter nevében, így a két pálya építése a közeljövőben meg is kezdődik.

Szociális ismeretterjesztő előadások Nagyváradon. Saját tud. Vitéz Bonczos Miklós belügyi államtitkár csütörtökön leiratot intézett a város vezetőségéhez, amelyben szociális ismeretterjesztő előadás sorozat tartására szólította fel, szeptember 25. és október 5. között terjedő időben. A város vezetősége úgy határozott, hogy öt, vagy háromnapos előadásorozatot rendez a vármegyével karöltve, amelyen a bevezetőt a polgármester mondja, előadók pedig a szociális ügyosztályok vezetői lesznek. Az előadások keretében a meghívott közönség is hozzászólhat a kérdésekhez.

A felsőházi összeférhetlenségi bizottság hétfőn ül össze. Budapestről jelentik: (MTI) Az összeférhetlenség szabályozásának előkészítésére kiküldött husztagu felsőházi bizottság szeptember 15-én hétfőn délután öt órakor ül össze.

CSÜTÖRTÖKÖN HIRDETNEK ÍTELETET SZEGEDEN A DÉLVIDÉKI KOMMUNISTÁK FELETT. Szegedről jelentik: (MTI) A szegedi rögtönítélő hírság reggel kilenc órakor a tanuk kihallgatásával folytatta a délvidéki kommunisták bűnperének tárgyalását. A délután folyamán Szász Dezső királyi ügyész elmondotta vádbeszédét. Ittéléthirdetésre csütörtökön kerül sor.

SZÍNHÁZ

Házi főpróba a Szigligeti Színházban

Delly Ferenc rendez

Nagyvárad. Saját tud. Az olyan főpróbát, amelyikre a színészek rendszeres utcai ruhában, maszkírozás nélkül mennek fel a színpadra, házi főpróbának hívják. Ez még nem „igazi” főpróba, nem olyan, mint amit általában így neveznek, mert az „igazi” főpróbán már ismétléseknek nem szabad lenni, azon úgy kell folyni az előadásnak, mint a karikacsapás. A házi főpróbán azonban még a rendező is, a karnagy is simit itt-ott a szereplők játékán és ezért az ilyen házi főpróbák nem is szívesen látják az idegent. En azért mégis elmentem tegnap este a Szigligeti Színházba, ahol házi főpróba volt a *Hajduk hadnagya*-ból. A kiskapunál, ahol a színészek várakoztak még, egy páran megfordultak utánam, nem tudták, ki ez az idegen. No, majd megszokjuk egymást. A nézőtérén még vakolségség van, a vasfüggöny nagy lassan épp akkor húzódik fel, amikor leülünk egyik földszinti székre. A zenekarban *Szathmáry* karnagy adja meg utolsó utasításait, aztán megjelenik a nézőtérre egy fehér esőköpönyeges, kis szőkebajszú ur és tapsolni kezd. Ó, hányszor megtörtént a múltban, hogy csak egy-két ember tapsolt a nézőtérre és a színészek dideregve bújtak el az öltözőkbe az üres nézőtér előtt. Most pedig elég volt ennek az egy férfinak a tapsolása — és megkezdődött a házi főpróba. Ez a fehérköpenyes ur ugyanis *Delly* Ferenc volt, a színház főrendezője. Azzal kezdte a házi főpróbát, hogy kijelentette, pénteken estére úgy kell menni mindennek, mint a karikacsapás, főképpen tudni kell a szerepeket. Az ügyelő előre jött a színpadon, ahol csak egy tájképdíszlet volt, meg néhány öltözőbeli szék és asztal, a tájképdíszlet előtt szalon csillár függött, de hát a házi főpróba már ilyenek. Minden kellék csak jelzett, az igazi

főpróbán már be van díszletezve a színpad teljesen, mint egy előadás. Tehát az ügyelő előre jött, Delly utasítást adott neki, aztán *Jurik* Ica leült egy székre. *Szathmáry* karnagy erős lendülettel belekezdett a nyitány vezénylésébe és elindult a házi főpróba... És lassanként beszínesedett a színpad. Magyar vitézek, hajduk énekeltek ottan. Tanay, *Jurik* Ica, *Be-reng*, *Haraszthy* Irén, *Radnóthy* Éva, *Kozma* Andor meg a többiek „civilben” is olyan illúziót tudtak kelteni, hogy a holt próbakellékek megleveledtek és a színpadon kibontakozott a

szép operette egész pompájában. Még az sem zavarta az illúziót, hogy *Delly* Ferenc egy-két intésére újra kezdtek egy táncot, vagy máshova álltak a színészek.

Az első házi főpróba után úgy éreztük, hogy az idei év a színházi siker éve lesz Váradon. *Delly* Ferenc kitűnő rendező és nagyon jók a társulat tagjai...

No, de erről majd a premier után (—la)

A SZIGLIGETI SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Pénteken este háromnegyed 8 órakor megnyitó díszelőadás: **Hajduk hadnagya.**

Szombaton este háromnegyed 8 órakor: **Hajduk hadnagya.**

Vasárnap délután 4 órakor: **Gyergyói bál.** — Este háromnegyed 8 órakor: **Hajduk hadnagya.**

Harmincan jelentkeztek a Vörös Kereszt ápolónői tanfolyamára

Október 1-én Vörös Keresztes gyűjtő-nap lesz Nagyváradon. Ülést tartott a Vörös Kereszt választmánya

Nagyvárad. Saját tud. Szerdán délután öt órakor dr. *Hlatky* Endre főispán elnökléte mellett ülést tartott a nagyvárad Vöröskereszt Egylet választmánya.

A választmányi ülésen először a törvényhatóságokhoz intézett belügyminiszteri leiratot ismertette a főispán, amelynek értelmében

október 4-én és 4-én „Vöröskeresztes napok” elnevezés alatt gyűjtést engedélyez az egyesület céljainak megvalósítása érdekében.

A gyűjtést urnák, perselyek és a házfelügyelők közbenjöttével gyűjtőlapok útján végzik. Bejelentette a főispán, hogy

a gyűjtésben való részvételre Nagyvárad valamennyi nőegyesületét fölkéri.

Bejelentette a főispán, hogy szükség van a választmányi póttagok kijelölésére, a számvizsgáló bizottság

megalakítására, valamint a költségvetés elkészítésére is sor kerül. Választmányi póttagokul a következőket jelölte ki a választmány: dr. *Borbély* Dezsőné, dr. *Dévald* Istvánné, *Her-mann* Lajosné, *Horváth* Ferencné, dr. *Petry* Gyuláné, *Klemens* Ilona, *Barla* Dezső, *Szentpály* Gyula. A kijelöléshez a választmány egyhangulag hozzájárult.

A tárgysorozat harmadik pontjaként a *véradás kérdése szerepelt.* A magyar nőegyesületek csúcsszervezete elhatározta, hogy

tagjai közül a *véradásra alkalmas tagokat kiválasztja és a haza rendelkezésére bocsátja szükség esetén. Ennek az elhatározásnak óriási jelentősége van, különösen a légitámadások alkalmával.*

Szükséges, hogy az összes magyar városokban és községekben bármely pillanatban rendelkezésre álljanak azok, akik szükség esetén vészszovaltatással szolgálhatják a közösség érdekeit. Ebből a célból a Vöröskeresztes Egyesület megkeresi az összes nagyvárad nőegyesületeket, a jelentkezőket bevizsgálják vércsoportonként és alkalmasság szerint és ezt jelentik a Központnak. Örömeinek adott kifejezést az elnöklő főispán, hogy a Vöröskeresztes Egylet megalakulása óta nagy érdeklődés nyilvánult meg a mozgalom iránt.

A házi ápolási tanfolyamnak mintegy 35 hallgatója volt.

Erről a tanfolyamról *Markovics* Manóné számolt be röviden, bejelentve, hogy októberben hathetes vöröskeresztes tanfolyam kezdődik, amelyre már szép számú jelentkezés történt.

Az új tanfolyammal kapcsolatban dr. *Verzár* István kórházigazgató főorvos a tanfolyamra vonatkozóan adott felvilágosítást. Bejelentette, hogy

a hathetes tanfolyamon csak azok vehetnek részt, akik a kéthetes házi ápolási tanfolyamot elvégezték. Október elsejével megkezdődik a kiképzés, eddig már harminc megfelelő jelentkező van.

A hathetes tanfolyamon 28 elméleti és 86 gyakorlati óra lesz. Az eddig jelentkezettek névsorát a lapok nyílvánosságra hozzák.

Felvették az erdélyi színészeket a Színművészeti Kamarába

A Színművészeti Kamara választmánya most tartott ülésén a következőket vette fel tagjai sorába: Művészeti ügyvezetőkként: *Antal* Lajos és *Sarkadi* Gusztáv igazgatókat, előadó-művészek szakcsoportjába: *Árvai* Elek, *Barabás* Irén, *Barta* Mariska, *Bögi* László, *Báza* Éva, *Budaházi* Magda, *Castiglione* Mária, *Czopán* Flóri, *Derecskei* Pál és *Pálné*, *Dancsó* György, *Flóra* Jenő, *Felhérvári* Nagy Imre, *Feleki* Sári, *Farezádi* Sándor Ilona, *Finna* Márta, *Gémessy* Imre, *Gulácsi* Albert, *Griger* Ibolya, *Györkös* Kató, *Győző* László, *Honti* Irén, *Haller* Sándor, *Havadi* Nagy Ilona, *Heinrich* Imrédi Géza, *Halmi* Tibor, *Hegyessy*né *Körössy* Valéria, *Halasi* Imre, *Hatházi* Erzsébet, *Horváth* Mária, *Horváth* László, *Hosvai* Katalin, *Janovich* Jenőné *Poór* Lili, *Jódy* Károlyné *Szentesi* Eszter, *Jancsó* Jolán, *Juhász* Jolán, *Kelemen* Margit, *Kó* műves Ilona, *Köszegi* Géza, *Komáromi* Attila, *Kovács* Katalin, *Karácsonyi* Miklós, *Kiss* István, *Körösztes* István, *Kulcsár* János, *Krisán* Karola, *Kövesdi* Rózsa, *Lévay* Gyula, *Leit-*

heim Ede, *Nagy* László, *Nagy* Béla, *Nagy* István, *Örvösi* Géza és *Cézáné*, *Fajk* Rózsi, *Parajdi* Horváth Gizella, *Papp* Anna, *Rácz* Árpád, *Rácz* Lidia, *Ratezko* Ilona, *Rajnai* Joanovits Sándor, *Sarkadi* Ákos, *Sárdi* Magda, *Serényi* Éva, *Sarkadi* Gusztáv, *Szabó* Mária, *Székely* Gyuláné *Mátrai* Rózsi, *Szabó* Gyula, *Szabados* Mária, *Sugár* Ica, *Sugár* Gitta, *Tompa* László, *Vincze* Mihály, *Hegyi* Lili, *Varga* Ilona, *Vörösmarty* Irén, *Varga* József, *Bajcsiné* *Marton* Irén, *Beck* Erzsébet, *Freknői* Sári, *Faluhelyi* *Halasi* *Veronika*, *Inststórisz* *Kalotás* *Lajos*, *E. Lengyel* *László*, *Pászt* *Tibor*, *Remsei* *Ilona*, *Tobak* *Katalin*. A művészeti ügykezelők csoportjába: *Muhari* *Emma*, *Buller* *Róza*, *Felberbauer* *Istvánné* *Szántó* *Mária*, *Sarkadi* *Gusztávné* *sugónok*, *Csiki* *Anna*, *Ónodi* *Sándor* *Peller* *István*, *Szabó* *Ica* *karmesterek*, *Hidvégi* *Ernő*, *Izso* *Miklós*, *lovag* *Negrelli* *Béla*, *Sarkadi* *Gusztáv* *rendező*, *Csengeri* *Lajos*, *Dóka* *János*, *Földes* *István*, *Örvösi* *Géza* *ügyelők*, *Rajnai* *Joanovits* *Sándor* *diszlettervező*. (Magy. Tud.)

Végül a főispán köszöntötte dr. *Verzár* Istvánt kórházigazgatói kinevezése alkalmával, amit a választmány nagy lelkesedéssel vett tudomásul.

APRÓHIRDETÉSEK

Lakás

Kiadó: 2 egymásba nyíló elegánsan butorozott utcai szoba azonnal. Csen-geri-u. 2. 361

Adás-vétel

Öltözőkődni olcsón csak *Molnár* hasznátruha üzletéből lehet *Bémer*-tér 1. (udvarban). Magas árat fizetek használt ruháért. 183

Aranyat, ezüstöt napi áron veszek. Tiszay óras és ékszerész, Nagyvárad, Rákóczi-ut 6.

Üzletberendezés eladó. Szabóműhely berendezést darabonként is vennék. Szigligeti-u. 11. 343

Briliánsért, régi ékszerért magas árat fizetek. Tarján ékszerész, Rákóczi-ut 8. (Széchenyivel szemben).

Gyönyörű mintájú 12 kvadrátos szőrmra ebédlőszőnyeg nagyon jókarban eladó. Alapi-u. 1, ajtó 2. 349

Hálószoba butor eladó. Irinyi József-u. 26. 356

Aranyat, briliáns, ezüstöt magas áron veszek, órat, ákszart javítok. *Gyenge* *István* ékszerész. Rákóczi ut 19.

Ócska konyhaszekrény eladó. *Grof* *Csáky* *István*-utca 24.

Különféle

Német, francia nyelvórákat ad külföldön végzett nyelvmesternő. *Kapucinus*-u. 18. Ferenczy. 360

140 pengős pénztárnoki állásba jutatom, aki ingatlan fedezetre 4000 pengő kölcsönt ad, nyolchavi törlesztésre. — *Cim:* *Burlea* közvetítő, Rákóczi-ut 31. szám. 355

A megtalált *Hugó* *Viktor*: Nyomortultak második kötete, kiadóhivatalkban átvehető. 359

Allást keres

Gyors- és gépirónó állást keres azonnalra. *Tóth* *Márta*, *Fecske*-u. 3. 354

Mérlegképes könyvelő magyar-német levelező, gépiró, hosszabb üzleti tapasztalattal állást keres. „Keresztény 111884” jellegre kiadóba. 350

Allást nyee

Női konfekció munkában gyakorlott gépész és vasalót azonnal felveszek. *Hitler* *Adolf*-utca 61. 345

Konfekcióhoz szabósegédet felvesz *Fleisz*, *Bethlen* *Gábor*-u. 30. 346

Rikkancsokat fix fizetéssel felvesszünk. Jelentkezni a *Neplap* expedíciós osztályan

Tanulót felvesz *Fischer* *János* úri-szabó, *Hitler* *A.*-utca 5. 342

Megbízható bejárónót keresek azonnalra. *Róna* fényképész, *Teleki*-u. 4. szám. 358

Férfiszabószághoz tanonc felvétetik. *Ifj.* *Erdős* *és* *Gerhardt*, *Rákóczi*-ut 7. szám. 357

KIADÓTULAJDONOS:

szent László-nyomda R. T.

Fő- és felelősszerkesztő: *Dr. Paál* *Árpád* Felelős kiadó: *Dr. Scheffler* *Ferenc* a *Szent* *László*-nyomda RT igazgatója

Készült a *Szent* *László*-nyomda r. t. körtorgóépén, Nagyvárad, *Szilagyi* *Dezső* utca 5. szám.